

Sygn. akt III AUa 381/15

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska (spr.)

Sędziowie: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

SSA Joanna Baranowska

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Matusiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 listopada 2015 r. w Ł.

sprawy **R. K., E. W. i M. W.**

**przy udziale zainteresowanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom pracowniczym

na skutek apelacji E. W., M. W. i R. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 18 grudnia 2014 r. sygn. akt VI U 823/12

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Płocku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 381/15

## UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 20.04.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. stwierdził, że R. K. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 18.08.2005 r. do 04.12.2011 r. jako pracownik z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) sp. z o.o. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że z uwagi na zgon współnika (...) spółki (...) w dniu 5.12.2011r. należy uznać, że stosunek pracy ustał z dniem 5.12.2011r.

W odwołaniu od tej decyzji R. K. wniósł o jej zmianę przez stwierdzenie, że podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik (...) spółki z o.o. w P. od 18.08.2005r. oraz o zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. kosztów procesu według norm prawem przepisanych. Odwołujący podniósł, że spółka nadal istnieje, ponieważ jest zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców pod nr KRS (...).

Decyzją nr (...) z dnia 20.04.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. stwierdził, że M. W. podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 2.01.2006r. do 04.12.2011 r. jako pracownik z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek

(...) sp. z o.o. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że z uwagi na zgon wspólnika (...) spółki (...) w dniu 5.12.2011r. należy uznać, że stosunek pracy ustał z dniem 5.12.2011r.

W odwołaniu od tej decyzji M. W. wniósł o jej zmianę przez stwierdzenie, że podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik (...) spółki z o.o. w P. nieprzerwanie od 2.01.2006r. do chwili obecnej podnosząc, że jego stosunek pracy ze Spółką (...) jako pracodawcą nadal trwa i nie wygasł z chwilą śmierci jedyne go wspólnika i członka zarządu tej spółki. Nadto odwołujący wniósł o zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości sześciokrotnego wynagrodzenia według norm prawem przepisanych.

Decyzją nr (...) z dnia 20.04.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. stwierdził, że E. W. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 16.05.2005 r. do 04.12.2011 r. jako pracownik z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) sp. z o.o. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że z uwagi na zgon wspólnika (...) spółki (...) w dniu 5.12.2011r. należy uznać, że stosunek pracy ustał z dniem 5.12.2011r.

W odwołaniu od tej decyzji E. W. wniosła o jej zmianę przez stwierdzenie, że podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik (...) spółki z o.o. w P. nieprzerwanie od 16.05.2005r. do chwili obecnej podnosząc, że jej stosunek pracy ze Spółką (...) jako pracodawcą nadal trwa i nie wygasł z chwilą śmierci jedyne go wspólnika i członka zarządu tej spółki. Nadto wniosła o zasądzenie od organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości sześciokrotnego wynagrodzenia według norm prawem przepisanych.

Postanowieniem z dnia 1.08.2012 r. Sąd Okręgowy w Płocku wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. z siedzibą w P..

Postanowieniem z dnia 22 listopada 2013 r. Sąd w trybie art. 69 k.p.c. w związku z art. 460 § 2 k.p.c. ustanowił dla zainteresowanej spółki (...) Sp. z o.o. w P. kuratora w osobie radcy prawnego. Okręgowa Izba Radców Prawnych w W. do pełnienia funkcji kuratora spółki wyznaczyła radcę prawnego M. K..

Zaskarżonym wyrokiem z 18 grudnia 2014r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołania.

Sąd I instancji ustalił, że R. K. od 18.08.2005 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w P., ostatnio na stanowisko kierownika działu realizacji robót na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony. M. W. od dnia 2.01.2006 r. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. na stanowisku referenta do spraw księgowości początkowo na okres próbny, a od dnia 1.04.2006 r. na czas nieokreślony. E. W. od dnia 16.05.2005 r. była zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. początkowo na stanowisku sekretarki na okres próbny, zaś od 16.08.2005 r. została zatrudniona na czas nieokreślony na stanowisku asystenta. Odwołujący zostali zgłoszeni przez pracodawcę do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego.

W dniu 5 grudnia 2011 r. nastąpiła śmierć R. P., będącej jedynym wspólnikiem spółki, mającym 100 udziałów o łącznej wartości 50000 zł oraz jednoosobowym prezesem zarządu. W dniu 21 grudnia 2011 r. właściciel budynku, w którym siedzibę miała spółka wypowiedział umowę najmu i zaplombował biura. Od stycznia 2012 r. pracownicy nie mieli dostępu do siedziby spółki. Ostatnie wynagrodzenie pracownicy otrzymali za listopad 2011 roku.

R. K. od września 2012 r. podjął pracę w spółce (...). Oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę ze spółką (...) złożył w kwietniu 2012 r.

M. W. pracował do momentu zaplombowania biur. Oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z M. (...) złożył w czerwcu 2013 r. W marcu 2012 r. podjął zatrudnienie w firmie (...).

E. W. oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z zainteresowaną Spółką złożyła 6 czerwca 2013 r.

W dniu 12 marca 2013 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w W. ustanowił adwokata J. D. z kuratorem spółki (...) z o.o. w P. celem niezwłocznego podjęcia czynności zmierzających do powołania dla niej organów poprzez zwołanie

zgromadzenia wspólników z porządkiem obrad obejmującym wybór zarządu, a w razie potrzeby celem postarania się o likwidację spółki poprzez zwołanie zgromadzenia wspólników protokółowanego notarialnie z porządkiem obrad obejmującym rozwiązanie spółki wraz z wyborem likwidatora lub wystąpienia do sądu z wnioskiem o jej rozwiązanie i reprezentowanie w tym postępowaniu.

W dniu 07.06.2013 r. kurator zainteresowanej Spółki wystawił świadectwa pracy dla M. W. i E. W..

W dniu 4 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w W. w sprawie sygn. akt XIV Ns Rej KRS 33981/12/119 zmienił postanowienie z dnia 12 marca 2013 r. w ten sposób, że zwolnił adwokata J. D. z funkcji kuratora spółki (...) i ustanowił kuratorem adwokata Z. G..

R. P. była jedynym właścicielem spółki (...). Jedynym spadkobiercą R. P. została Gmina S..

Sąd I instancji uznał za niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy świadectwa pracy z dnia 7.06.2013 r. M. W. i E. W. wystawione przez kuratora spółki (...) w części dotyczącej daty rozwiązania stosunku pracy – 06.06.2013 r., podnosząc, że wskazana w nim data rozwiązania stosunku pracy stoi w sprzeczności z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym w postaci zeznań świadka Z. G. i odwołujących.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołania podlegały oddaleniu.

Przywołując treść art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 oraz art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 13 października 1988 r. o systemie ubezpieczeń społecznych Sąd I instancji podniósł, że w celu ustalenia obowiązku ubezpieczeń społecznych organ rentowy uprawniony jest poddać weryfikacji faktycznych podstaw nawiązania stosunku rodzącego tenże obowiązek ubezpieczenia.

Sąd Okręgowy uznał, że w okolicznościach faktycznych sprawy nie uzasadnione jest stanowisko odwołujących, że mimo formalnego braku oświadczenia pracodawcy – płatnika o rozwiązaniu z nimi umowy o pracę, pomiędzy stronami nie nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy. Wskazał, że oświadczenie pracodawcy w przedmiocie rozwiązania, czy też wypowiedzenia umowy o pracę jest oświadczeniem woli w rozumieniu art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p. Tym samym oświadczenie woli pracodawcy zmierzające do rozwiązania z pracownikiem stosunku pracy może zostać wyrażone w sposób dorozumiany. Oświadczenie to będzie skuteczne, jeżeli ową wolę demonstruje dostatecznie wyraźnie.

Sąd I instancji podkreślił, że w orzecznictwie przyjmuje się, że jednym z konkludentnych sposobów rozwiązania stosunku pracy jest trwale zaprzestanie prowadzenia przez pracodawcę działalności, w związku z którą zatrudnia pracowników. Sąd, podzielając stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 marca 1999 r., I PKN 627/98, wskazał jednocześnie, że dla oceny trwałości zaprzestania działalności przez spółkę (...) – płatnika istotny jest fakt, że od 5 grudnia 2011 r. tj. od dnia śmierci R. P. nastąpiło trwale zaprzestanie przez spółkę działalności gospodarczej. Pomieszczenia, w których prowadzona była działalność zostały trwale zamknięte, nie były podejmowane żadne czynności w imieniu spółki przez organ zarządzający, ponieważ jedyny wspólnik i jednoosobowy prezes zarządu - R. P. nie żyła. Nie było żadnej innej osoby, która kontynuowałaby dotychczasową działalność w (...) spółki (...). Pracownicy ostatecznie wynagrodzenie otrzymali w grudniu 2011r. za listopad 2011 r. Zdaniem tego Sądu, za datę rozwiązania umów o pracę należy przyjąć 5 grudnia 2011 r., gdyż z tą datą nastąpiło trwale i ostateczne zaprzestanie jakiegokolwiek działalności spółki.

Zdaniem Sądu I instancji, decydującego znaczenia w tej mierze nie ma wypis z KRS, z którego wynika, że spółka nie uległa likwidacji, jak również nie były zgłaszane wnioski o upadłość. Powyższy wpis ma znaczenie o tyle, że spółka nadal widnieje w tym rejestrze, nie jest natomiast dowodem na prowadzenie przez nią działalności gospodarczej. Obecnie powszechnie znanym jest zjawisko figurowania w Krajowym Rejestrze Sądowym „martwych spółek”, tj. niewykonujących swoich obowiązków ustawowych. W ocenie Sądu z tego rodzaju sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie, czego potwierdzeniem jest fakt, że po śmierci prezesa zarządu R. P. nie było osoby, która podjęłaby

działania zamierzające do wykreślenia spółki z rejestru, w sytuacji gdy nie realizowała celu, do którego została powołana – nie prowadziła działalności gospodarczej.

W ocenie Sądu I instancji, w związku z trwałym zaprzestaniem przez spółkę (...) działalności gospodarczej uzasadnione jest stwierdzenie, że w sposób dorozumiany doszło do rozwiązania z odwołującymi umów o pracę. Za datę rozwiązania umów o pracę, a tym samym i ustania stosunku pracy, należało przyjąć 5 grudnia 2011 r., gdyż z tą datą nastąpiło trwałe i ostateczne zaprzestanie jakiejkolwiek działalności spółki.

Wobec stwierdzenia, że stosunek pracy odwołujących ze spółką (...) ustał w dniu 5 grudnia 2011 r. indyferentna jest, zdaniem tego Sądu, okoliczność, czy pozostawali oni w gotowości do świadczenia pracy po tej dacie. Gotowość ta jest wymagana tylko i wyłącznie w ramach istniejącego aktualnego stosunku pracy z określonym pracodawcą. Skoro wszyscy odwołujący wobec ustania stosunku pracy ze spółką (...) nie mieli obowiązku świadczenia pracy na rzecz tej Spółki, to nie musieli pozostawać w gotowości do jej świadczenia. Sąd powołał przy tym stanowisko wynikające z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1997 r., I PKN 280/97, że faktyczna likwidacja spółki i zaprzestanie jej działalności jako zakładu pracy wyklucza możliwość powoływania się pracownika na jego gotowość do pracy.

W konsekwencji Sąd uznał, że skoro od 5 grudnia 2011 r. odwołujący nie pozostawali w stosunku pracy ze spółką (...), to od tego dnia nie podlegali z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Dlatego też na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożyli wszyscy odwołujący.

E. W. i M. W. zarzucili zaskarżonemu wyrokowi:

- błędną wykładnię przepisów z art. 270-290 k.s.h. w związku z przyjęciem przez Sąd, że w wyniku śmierci współnika doszło do faktycznej likwidacji spółki, podczas gdy przedstawione zdarzenie nie stanowi przesłanki likwidacji spółki,
- niezastosowanie art. 42 k.c. w związku z ustaleniem, że spółka faktycznie uległa likwidacji, podczas gdy warunkiem ustanowienia kuratora dla spółki jest jej istnienie,
- błędną wykładnię art. 63<sup>2</sup> k.c. w zw. 300 k.p. w związku uznaniem, iż śmierć współnika stanowiła o rozwiązaniu umowy o pracę w sposób dorozumiany, podczas gdy pracodawcą faktycznie była osoba prawna tj. Przedsiębiorstwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., nie zaś współnik R. P.,
- niezastosowanie przepisu art. 81 k.p. poprzez nieuznanie, że powodowie E. W. i M. W. wykazywali gotowość do podjęcia pracy, byli uprawnieni do wynagrodzenia, a tym samym podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Nadto apelujący zarzucili naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez niezastosowanie w sprawie art. 227 i art. 233 k.p.c. w związku z dokonaniem przez Sąd Okręgowy istotnych dla wyniku sprawy ustaleń, które sprzeczne są z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, które to uchybienie miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Wskazując na powyższe apelujący wniesli o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez orzeczenie, że:

- E. W. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu nieprzerwanie w okresie od 5 grudnia 2011 r. do 6 czerwca 2013 r.
- M. W. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu nieprzerwanie w okresie od 5 grudnia 2011 r. do czerwca 2013 r.

oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym wynagrodzenia za zastępstwo procesowe w wysokości sześciokrotnego wynagrodzenia wynikającego z minimalnych stawek za zastępstwo procesowe w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego.

R. K. zarzucił w apelacji:

- rażące naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na wynik sprawy, tj.:

1/ art. 219 w związku z art. 325 k.p.c. przez wydanie jednego rozstrzygnięcia dla wszystkich odwołujących się, których sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania i w konsekwencji wydanie wadliwego wyroku, niezawierającego oznaczenia przedmiotu sporu i rozstrzygnięcia o żądaniu każdej ze stron z osobna, w tym nie zawierającego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania R. K.;

2/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów i błędne ustalenie wbrew wynikom przeprowadzonego postępowania dowodowego, że stosunek pracy pomiędzy odwołującym się a Przedsiębiorstwem (...) sp. z o.o. został rozwiązany z dniem 5 grudnia 2011r. na mocy konkludentnego oświadczenia woli tej Spółki, podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że stosunek pracy był kontynuowany po dacie 5 grudnia 2011r., zaś oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy zostało złożone przez R. K. w kwietniu 2012r., a ponadto niemożliwe było złożenie jakichkolwiek oświadczeń woli przez zainteresowaną Spółkę (w tym przez czynności dorozumiane) w dniu 5 grudnia 2011r., ponieważ w dacie tej Spółka nie miała już należycie ustanowionego zarządu;

3/ art. 228 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie w toku postępowania dowodowego faktu powszechnie znanego jakim była śmierć R. P. wskutek jej zastrzelenia, co miało znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy;

4/ art. 477.14 k.p.c. przez oddalenie odwołania, pomimo iż będącą w sporze decyzją nr (...) ZUS ustalił, że R. K. z tytułu zatrudnienia w Spółce (...) sp. z o.o. w P. podlegał ubezpieczeniom społecznym od 18.08.2005r. do dnia 4.12.2011r., zaś Sąd Okręgowy poczynił odmienne ustalenia;

- rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1/ art. 6, 11 i 12 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez niewłaściwą wykładnię i zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, że R. K. nie był objęty ubezpieczeniem społecznym, pomimo iż jego stosunek pracy nie uległ rozwiązaniu;

2/ art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji nieuprawnione przyjęcie, iż Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w P. w sposób dorozumiany wyraziło w dniu 5 grudnia 2011r. wolę rozwiązania stosunku pracy z R. K.;

3/ art. 38 k.c. w związku z art. 205 § 1 k.s.h. poprzez ich niezastosowanie, a w konsekwencji nieuprawnione przyjęcie, że Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w P. mogłołożyć skutecznie oświadczenie woli w dniu 5 grudnia 2011r. pomimo braku zarządu w Spółce.

Wskazując na powyższe zarzuty R. K. wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie jego odwołania i ustalenie, że podlegał ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu w okresie od 18.08.2005r. do dnia 25 kwietnia 2012r. oraz o zasądzenie od ZUS na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje według norm prawem przepisanych.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:**

Apelacje ubezpieczonych odnoszą swój skutek prowadząc do uchylecia zaskarżonego orzeczenia, gdyż wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Przede wszystkim należy podnieść, że pracodawcą wszystkich odwołujących się było Przedsiębiorstwo (...) Spółka z o.o. w P. nie zaś R. P. będąca jedynym wspólnikiem tej Spółki i jednocześnie pełniąca funkcję prezesa jednoosobowego zarządu tej Spółki. Tym samym śmierć R. P. w dniu 5 grudnia 2011r., wbrew stanowisku organu rentowego wyrażonemu w uzasadnieniu decyzji objętych sporem, nie doprowadziła do wygaśnięcia stosunków pracy z pracownikami zatrudnionymi w Spółce (...), gdyż przepis art. 63.2 § 1 k.p. dotyczy tylko takiego pracodawcy, który jest osobą fizyczną, tzn. sytuacji, w której stosunek pracy zawarty został między osobą fizyczną zatrudniającą pracowników (pracodawcą) a inną osobą fizyczną (pracownikiem). Natomiast utrata bytu prawnego i faktycznego w sytuacji, gdy należący do danego pracodawcy zbiorowego (osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej zatrudniającej pracowników) zakład pracy lub jego część nie przechodzą na innego pracodawcę, nie pociągają za sobą wygaśnięcia stosunku pracy, lecz dają podstawę a zarazem stanowi konieczność ich rozwiązania w drodze odpowiednich czynności prawnych.

Jak trafnie podnoszą skarżący E. W. i M. W., sposób likwidacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uregulowany jest w przepisach ustawy z 15 września 2000r. - Kodeks spółek handlowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2013r. poz. 1030), a byt prawny spółki z o.o. ustaje z chwilą jej wykreślenia z rejestru przedsiębiorców. Poza sporem jest natomiast, że Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. w P. nie zostało wykreślone z takiego rejestru. Nie została również otwarta likwidacja tej Spółki. Jak trafnie podnoszą skarżący, śmierć wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - co do zasady - nie wpływa na jej byt prawny. Udziały wspólnika wchodzi bowiem w skład spadku i podlegają dziedziczeniu na zasadach ogólnych. Jeżeli umowa spółki nie wyłącza wstąpienia do spółki spadkobierców na miejsce zmarłego wspólnika (art. 183 k.s.h.), to wstępują oni do spółki z mocy prawa. Z ustaleń Sądu I instancji wynika, że jedynym spadkobiercą R. P. została Gmina S., a zatem z mocy prawa stała się ona (...) Spółki (...). Jak wynika zaś z zeznań Z. G., kuratora tej Spółki ustanowionego przez sąd na podstawie art. 42 § 1 i 2 k.c. celem powołania dla niej organów lub przeprowadzenia jej likwidacji, na dzień zamknięcia rozprawy nie doszło do powołania nowego zarządu Spółki ani też otwarcia jej likwidacji.

Stosownie do treści art. 13 pkt 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2017r., Nr 11, poz. 74 z późn. zm.) pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Nie ma wątpliwości, że zastosowane w w/w przepisie określenie „pracownik” i „stosunek pracy” oznaczają pracownika i stosunek pracy w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy, podobnie jak i pojęcie nawiązania i ustania stosunku pracy. Należy przy tym dodać, że stosunek pracy może istnieć, pomimo faktycznego niewykonywania pracy przez pracownika nie tylko w okresie przewidzianych prawem przerw w wykonywaniu pracy (np. urlopu wypoczynkowego), przerw w wykonywaniu pracy i zapłacie wynagrodzenia za pracę (np. urlopu bezpłatnego), lecz także w okresie niewykonywania pracy z powodu przeszkód z przyczyn dotyczących pracodawcy. W tym ostatnim wypadku stosunek pracy istnieje do czasu ustania w sposób przewidziany prawem także wtedy, gdy pracownik nie wykazuje gotowości do jej wykonywania. Od gotowości do wykonywania pracy zależy bowiem jedynie prawo do wynagrodzenia (art. 81 § 1 k.p.), a nie samo istnienie stosunku pracy. Z tego względu, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa, należy odróżnić przesłanki uzyskania wynagrodzenia za czas gotowości do pracy od przesłanek ustalenia, że pracownika wiąże z pracodawcą umowa o pracę (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 19 maja 2004r., I PK 486/03, LEX nr 585700, z 14 grudnia 2009r., I PK 115/09, LEX nr 5776683). O tym, że ustawodawca nie uznaje faktycznego zaprzestania przez pracodawcę prowadzenia działalności gospodarczej za stan wyłączający istnienie stosunku pracy i podleganie obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu świadczą również przepisy art. 12 ust. 2 w związku z art. 8a ust. 1 ustawy z 13 lipca 2006r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. Nr 158, poz. 1121 ze zm.), z których wynika, że w razie niewypłacalności pracodawcy wynikającej z faktycznego zaprzestania działalności, trwającego dłużej niż 2 miesiące, zaspokojeniu ze środków Funduszu podlegają wskazane w tej ustawie należności, w tym należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Wobec powyższego należy przyjąć, że samo faktyczne zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej przez pracodawcę nie powoduje ustania stosunku pracy, obowiązku objęcia pracownika ubezpieczeniami społecznymi i opłacania przez pracodawcę składek z tego tytułu. Taki skutek może wywołać jedynie związane z faktycznym zaprzestaniem działalności gospodarczej zakończenie stosunku pracy na podstawie zdarzeń prawnych określonych w ustawie (art. 30 § 1 k.p.), np. poprzez

złożenie przez pracodawcę lub pracownika wyraźnego oświadczenia woli o rozwiązaniu stosunku pracy. W sytuacji braku takiego oświadczenia dopuszczalne jest również przyjęcie dorozumianego rozwiązania umowy o pracę za wypowiedzeniem przez pracodawcę (por. wyroki Sądu Najwyższego z 9 marca 1999r., I PKN 627/98 i z 19 marca 2002r., I PKN 209/01). Jednocześnie należy wziąć pod uwagę orzecznictwo Sądu Najwyższego odnoszące się do wypadków, w których oświadczenie woli kończące stosunek pracy nie jest wyraźne, lecz wynika z zachowania pracownika lub pracodawcy albo obydwu tych stron, ujawniającego wolę w sposób dostateczny (art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Natomiast w nietypowych sytuacjach, w których określenie podstawy prawnej ustania stosunku pracy budzi wątpliwości, konieczne jest – przy uwzględnieniu okoliczności sprawy i zastosowaniu zasad wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c. w związku z art. 300 k.p.) – przyporządkowanie ich do podstaw wskazanych w art. 30 i 63 k.p. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2010r., II UK 357/09, OSNP 2011/19-20/258 i z 3 listopada 2010r., I PK 80/10, OSNP 2012/1-2/10).

Odnosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, że stanowisko Sądu Okręgowego, iż z dniem 5 grudnia 2011 r., tj. z chwilą śmierci R. P., doszło w sposób dorozumiany do rozwiązania z odwołującymi się stosunku pracy łączącego ich ze Spółką (...), nie znajduje uzasadnienia w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w świetle poczynionych przez ten Sąd ustaleń, nie można przyjąć, że w tej dacie nastąpiło trwałe i ostateczne zaprzestanie faktycznej działalności przez tę Spółkę. Jak wynika bowiem ze zgodnych zeznań wszystkich odwołujących się, świadczyli oni pracę jeszcze przez kilka tygodni grudnia 2011r., do czasu zaplombowania pomieszczeń biurowych przez właściciela budynku, w którym miała siedzibę Spółka (...). Z zeznań tych wynika też, że pracownicy zabezpieczali mienie firmy, złożyli wniosek do sądu o ustanowienie kuratora dla Spółki i liczyli na to, że spadkobiercy R. P. będą kontynuować działalność Spółki. Nieuzasadnione jest zatem w świetle powyższych okoliczności przyjęcie, jak uczynił to Sąd Okręgowy, że śmierć jedynego wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością doprowadziła w tej samej dacie do faktycznego zaprzestania działalności przez Spółkę i w konsekwencji unicestwienia stosunków pracy z jej pracownikami.

Należy przy tym podkreślić, że faktyczne zaprzestanie prowadzenia działalności może być stanem przejściowym a pracownik może nie wiedzieć dlaczego i na jak długo pracodawca tej działalności nie prowadzi. Oczywiście należy również zaznaczyć, że pracownik nie może beczynn timer bezterminowo wyczekiwać na podjęcie działalności przez pracodawcę i dopuszczenie go do pracy, ale powinien wystąpić z określonymi roszczeniami z tytułu dorozumianego rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę.

Brak dokonania przez Sąd I instancji precyzyjnych ustaleń zarówno w zakresie daty faktycznego zaprzestania prowadzenia działalności przez zainteresowaną Spółkę, jak i działań podejmowanych przez każdego z odwołujących się w okresie po zamknięciu pomieszczeń siedziby Spółki uniemożliwiają jednoznaczne ustalenie i ocenę, które zachowania stron stosunku pracy łączącego odwołujących się ze Spółką (...) wskazują na wolę rozwiązania stosunku pracy. W konsekwencji brak jest możliwości ustalenia, w jakiej dacie doszło do rozwiązania pomiędzy Spółką a każdym z odwołujących się umów o pracę, a tym samym do kiedy podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w M. (...). Wprawdzie z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że w dniu 25 kwietnia 2012r. R. K. złożył oświadczenie o rozwiązaniu stosunku pracy, ale nie wyjaśnił, jaka była treść tego oświadczenia woli, w szczególności czy było to wypowiedzenie umowy o pracę, czy też oświadczenie o rozwiązaniu umowy bez wypowiedzenia. Konieczność dokonania ustaleń w powyższym zakresie skutkuje – z mocy art. 386 § 4 k.p.c. - uchYLENIEM zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sadowi I instancji, bowiem wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia dowodowego w całości.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy rzeczą Sądu będzie dokonanie szczegółowych ustaleń dotyczących daty rzeczywistego zaprzestania prowadzenia działalności przez M. (...) po śmierci R. P., daty do której odwołujący się faktycznie świadczyli pracę na rzecz tej Spółki, czy i jakie działania podejmowali odwołujący się w celu zakończenia stosunku pracy. Dopiero wówczas możliwa będzie ocena, czy i które zachowania stron stosunku pracy mogą być potraktowane jako zachowanie ujawniające w sposób dostateczny wolę rozwiązania stosunku pracy (art. 60 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Przewodniczący: Sędziowie: